

RAZGIBAJMO ŽIVLJENJE IN OHRANIMO ZDRAVJE

Iztok Retar, Marko Kolenc

UDK/UDC: 379.83: 614

DESKRIPTORJI: gibalna aktivnost; promocija zdravja

IZVLEČEK - Mnoge znanstvene raziskave dokazujejo, da vsakodnevno zmerno ukvarjanje s športnimi dejavnostmi ohranja in krepi zdravje, ki je neprecenljiva vrednota. Vendar vedenje o tem dejstvu žal še ne zadošča, da bi si dan organizirali tako, da bi našli čas in energijo tudi za športno rekreacijo. Gre namreč za življenjski slog in za množico stališč, ki ga oblikujejo. Spreminjanje stališč pa je dolgotrajen, zahteven in zapleten proces. Da bi omenjeni proces spodbudili in pospešili, smo na Ministrstvu za šolstvo, znanost in šport s številnimi partnerji zasnovali nacionalno akcijo "Razgibajmo življenje". Akcija sloni na treh stebrih, ki omogočajo uresničitev temeljnega poslanstva, to je: povečati število gibalno/športno dejavnih prebivalcev Slovenije za dva odstotka letno. Prvi stebel predstavlja informatizacija na področju športa, drugega celoletna oglaševalna kampanja, ki je sestavljena iz korporativnega in produktnega oglaševanja, tretji stebel pa je celovit sistem strokovnega usposabljanja na področju športne rekreacije.

Informatizacija na področju športa za vse

Informatizacija na področju športa za vse ni cilj, je samo pot do cilja. Uporaba informacijske tehnologije v športu sama po sebi najbrž ne bo povečala števila športno dejavnih. Zanesljivo pa bodo športne organizacije z uporabo informacijske tehnologije povečale svojo konkurenčno prednost in svojim uporabnikom ponudile bolj kakovostne storitve.

Strateški načrt informatizacije na področju športa (1) opredeljuje pospeševanje elektronskega povezovanja predvsem s spodbujanjem in samim vlaganjem v informacijsko tehnologijo z uporabo elektronskega poslovanja na področju športa ter z vzpostavljanjem informacijskega partnerstva ter dvigovanjem ravni splošne informacijske kulture na področju športa.

Informatizacija na področju športa bo s pospeševanjem elektronskega povezovanja korenito posegla tudi v sam razvoj športne družbe. Kot posledico lahko dolgoročno pričakujemo predvsem povečanje števila dejavnih udeležencev v športu, večje število zaposlenih v športu, večje prihodke v športnih organizacijah ter boljše kakovost športnih produktov in hitrejši razvoj vseh pojavnih oblik športa.

Informatizacija poslovnih procesov je nova priložnost za športne organizacije na področju športa za vse

Uporabljati sodobno informacijsko tehnologijo pomeni misliti drugače. Ne predstavljamo si, da bi v športnih organi-

"MOVE FOR HEALTH" AND MAINTAIN OUR HEALTH

DESCRIPTORS: physical activities; health promotion

ABSTRACT - Many scientific researches prove that daily moderate sporting activities maintain and strengthen health, our invaluable worth. But mere recognition of this fact does not help us organize the day so that it will include also the time and energy for sporting recreation. It is a matter of lifestyle, including a multitude of related attitudes. And the changing of attitudes is a longlasting, demanding and complicated process. To stimulate and enhance this process, the national action "Move for Health" has been launched by the Ministry of Education, Science and Sports, together with numerous partners. The action is supported by three pillars that enable the realization of its basic mission, i. e. to increase the number of physically/sporting active population of Slovenia by two percent yearly. The first pillar is the informatization on the domain of sporting, the second an advertising campaign all year around, consisting of corporative and product advertising, and the third an integral system for professional qualification on the domain of sports recreation.

zacijah delali na enak način kot pred desetletjem, pri tem pa bi uporabljali sodobno informacijsko tehnologijo. Vodilni v športnih organizacijah bodo postopno spreminjali način mišljenja in s tem tudi delovanja.

Reorganizacija poslovnih procesov in s tem racionalizacija stroškov je za delovanje športnih organizacij priložnost, ki je ne smejo zamuditi. Uporaba elektronskega poslovanja danes pomeni za športne organizacije prihodnost. Spletna tehnologija in na njej zasnovane aplikacije so temelj učinkovitega in preglednega poslovanja športnih organizacij.

Pri vsem tem ne gre samo za navajanje na uporabo osebnega računalnika na delovnem mestu; gre tudi za prilagajanje poslovnemu procesu, ki se zaradi uporabe informacijske tehnologije povsem spremeni (2).

Informatizacija na področju športa ni dogodek, ki se zgodi čez noč, temveč proces, ki traja nekaj let. Pogoj za uspeh projekta je uresničevanje sprejetega strateškega načrta iz leta 2000 ter vzpostavitev informacijskega partnerstva med športnimi organizacijami in športnim informacijskim centrom.

Informacijska infrastruktura na področju športa za vse kot javna dobrina

Informacijska infrastruktura na področju športa za vse, ki jo razvija ŠPiC, deluje v medomrežnem okolju, vsem športnim organizacijam je na uporabo 24 ur dnevno, 7 dni v tednu in 365 dni v letu. Športne organizacije lahko informacijsko infrastrukturo uporabljajo brezplačno kadar koli in kjer koli, za

uporabo pa potrebujejo dostop do interneta in spletni brskalnik.

Arhitektura informacijskega sistema temelji na treh ravneh. Prvo raven predstavlja podatkovno skladišče, drugo raven uporabniške aplikacije, tretjo raven pa uporabniki. Storitve ŠPiC lahko uporabniki brezplačno uporabljajo v okviru tehnološkega in aplikacijskega servisa. Aplikacijski servis predstavlja drugo raven v arhitekturi informacijskega sistema. Je vmesnik med uporabniki in podatkovnim skladiščem.

Aplikacijski servis predstavljajo trije podsistemi. V podsistemu za elektronsko poslovanje spletne aplikacije podpirajo začetek, obdelavo in izmenjavo podatkov. V podsistemu za podporo odločanju aplikacije podpirajo obdelavo podatkov, shranjenih v podatkovnem skladišču, in pripravo informacij za podporo odločanja. V podsistemu za obveščanje spletni portali objavljajo podatke in informacije do strokovnih ter drugih javnosti. Na področju športne rekreacije smo razvili spletni portal www.razgibajmozivljenje.net, kjer brezplačno zbiramo in objavljamo ponudbo in programe športne rekreacije.

Športne organizacije lahko v okviru tehnološkega servisa uporabljajo tudi prostor na spletnem in poštnem strežniku.

Informacijsko partnerstvo

S sodobno informacijsko tehnologijo organizacije lahko elektronsko ne le izmenjujejo podatke, ampak jih v bazah podatkov souporabljajo. To vodi v t. i. informacijsko partnerstvo (3). Ne glede na lastnino podatkov lahko delujejo kot razširjena organizacija ali sistem večjih organizacij. Takšno partnerstvo organizacij zahteva izredno velike naložbe v skupne informacijske sisteme. Sistemi so dragi, zahtevni, zapleteni ter zahtevajo veliko časa za njihovo vzpostavitev. Pogosto je takšen informacijski sistem tako obsežen, da si ga ena sama organizacija ne more privoščiti. Koristi skupnega razvijanja takšnega sistema so večstranske. Udeleženci si razdelijo stroške razvoja in vzdrževanja sistema ter stroške izobraževanja, ki so pri tovrstnih sistemih zelo veliki.

Oblike informacijskega partnerstva lahko razdelimo na partnerstvo skupnega trženja, panožno partnerstvo, partnerstvo med kupcem in dobaviteljem ter partnerstvo z dobaviteljem informacijske tehnologije (2).

Partnerstvo skupnega trženja omogoča, da lahko dve ali več sicer konkurenčnih športnih organizacij prodajajo del svojih storitev prek skupnega informacijskega sistema, del pa vsaka sama. Primer takšnega trženja je, ko več športnih društev oglašuje športnorekreativne programe na področju Ljubljane prek skupnega informacijskega sistema oziroma prek spletnega portala športne zveze Ljubljana.

Spletna aplikacija **Koledar** omogoča bolj kakovostno in racionalno zajemanje in publiciranje podatkov ter informacij na spletnih portalih. Uporabniki storitev bodo bolj obveščeni, zato se bodo tudi lažje in hitreje odločali za vključevanje v programe. Pričakujemo pa lahko tudi večjo konkurenčnost med ponudniki storitev ter s tem posledično bolj kakovostne programe na področju športa za vse.

Panožno partnerstvo lahko opredelimo s partnerstvom športnih zvez v informacijskem sistemu, ki se povezujejo med seboj ne glede na to, da so konkurenti, zaradi povečanja

števila udeležencev v programih. Več aktivnih udeležencev v programih pomeni za športne zveze posledično tudi več finančnih sredstev.

ŠPiC je za športne organizacije in organizacije, povezane s športom, razvil vrsto spletnih aplikacij, ki omogočajo vzpostavljajo panožnega partnerstva.

Aplikacija **Koledar** je namenjena vsem organizatorjem oz. izvajalcem vadbe in športnih prireditev. Omogoča pripravo koledarja vadbe in prireditev ter avtomatizirano publiciranje na spletni portal **ŠPiC** oziroma športne organizacije, ki uporablja aplikacijo. Podatke o prireditvah in vadbi lahko souporabljajo vsi elektronski in tiskani mediji pri oblikovanju novic s področja športa za vse.

Pri vodenju strokovnih usposabljanj in licenciranj v posamezni športni panogi lahko vsi nosilci, izvajalci in udeleženci uporabljajo aplikacijo **ŠPaK**. Podpira vodenje procesa strokovnega usposabljanja na področju športa za vse, za programe, ki jih je potrdil Strokovni svet za šport Vlade Republike Slovenije. Podatke o usposobljenih kadrih s področja športa za vse se lahko kasneje uporabi za pomoč pri zaposlovanju ter načrtovanju kadrovske politike.

ŠPiC je za športne organizacije, ki se financirajo tudi iz javnih financ, razvil spletno aplikacijo **Razpisi**. Aplikacija podpira enostavnejšo in cenejšo pripravo kandidatur na javne razpise Ministrstva za šolstvo, znanost in šport ter Fundacije za šport. Aplikacija športnim organizacijam prihrani čas predvsem pri večkratnem vnašanju istih podatkov na različne obrazce. Ministrstvu in fundaciji pa omogoča vodenje celotnega postopka; vse do priprave odločitvenih obrazcev, na podlagi katerih se razdelijo sredstva.

Dober informacijski sistem je pogoj za proučevanje in izvajanje politike ter za razvoj temeljnih dejavnikov na področju športa za vse na lokalni in nacionalni ravni. V razvitejših gospodarskih panogah se na tem področju uporablja direktorski informacijski sistem - **DIS**, ki omogoča izdelavo kakovostnih analiz, na podlagi katerih temeljijo odločitve za načrtovanje in izvajanje produkcije. Na področju športa za vse je ŠPiC pripravil vrsto odločitvenih orodij, ki temeljijo na podatkovnem skladišču in z objektivnimi podatki dajejo kakovostne podlage za odločanje. Predstavniki v športnih organizacijah lahko na **ŠPiC Portalu** že sedaj dostopajo do nekaterih podatkov. S tem so postavljeni temelji za bolj kakovostno oblikovanje politike, na nekaterih področjih športa za vse, kot so organiziranost, finance, kadri, investicije ter izvajanje storitev športa za vse.

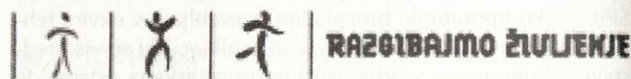
Na področju športa za vse v povezavi z zdravjem lahko učinkovita izraba informacijskega sistema odpre nove možnosti. Kot primer lahko navedemo možno partnerstvo med informacijskim sistemom ŠPiC in kartico zdravstvenega zavarovanja **ZZZS**. Pametna kartica zdravstvenega zavarovanja bi lahko dobila novo funkcijo v skrbni za zdravje. Povezava med zdravstvom in športom bi prinesla kakovostne premike pri oblikovanju in uresničevanju recepta za zdravo življenje. Lahko bi se vzpostavil sistem za spodbujanje in spremljanje zdravega načina življenja v programih športa za vse. Programi bi bili lahko pripravljani do take ravni, da bi uporabnike teh programov nagrajevali z ustreznimi bonitetami pri zdravstvenem zavarovanju. Mogoče bi bilo pričakovati tudi pozitivne ekonomske učinke v zdravstveni in športni blagajni.

Partnerstvo z dobaviteljem informacijske tehnologije je v Sloveniji še zlasti na področju športa za vse posebnega pomena. Športne organizacije nimajo dovolj niti finančnih sredstev niti kadrov, da bi lahko vzpostavile svoj informacijski sistem. Zato ŠPiC kot nosilec projekta informatizacije na področju športa v Sloveniji omogoča športnim organizacijam uporabo spletnega strežnika, uporabo spletnih aplikacij ter varovanje medsebojnih pravic v informacijskem sistemu. Poleg tega športnim organizacijam nudi usposabljanje in svetovanje pri uporabi informacijskih rešitev ŠPiC ter posredno reinženiririnskega poslovanja.

Oglaševanje je pravica vedeti in izbrati

Zasnovali smo celostno grafično podobo, in sicer na tak način, da smo povsem prenovili v osemdesetih letih uspešno predstavljeno oglaševalsko akcijo "Razgibajmo življenje". V obliki pismenk smo izrazili enostavna in bolj zapletena gibanja, ki predstavljajo zaščitni znak akcije. Kreativno in izvirno smo zasnovali tipografijo pozicijskega slogana akcije Razgibajmo življenje in tako sestavili prepoznaven, jasen

in lahko zapomnljiv logotip, ki ga bodo uporabljali vsi nacionalni partnerji pri promociji. S tovrstnim pristopom bomo lahko dosegli večje sinergijske učinke in racionalizirali oglaševanje.

Slika 1. Pozicijski logotip akcije "Razgibajmo življenje"

Korporativno oglaševanje

S tem oglaševanjem želimo ljudi ozavešiti, kako potrebna je vsakodnevna telesna dejavnost, saj je gibanje vendarle elementarni vir zadovoljstva, zdravja ter kakovostnega življenja. Cilj korporativnega oglaševanja je sistemsko predstavljati in spodbujati dejaven ter razgiban življenjski slog in zdrav način življenja, ki ga odlikujejo sobivanje z naravo, zdravju prijazna prehrana, izogibanje poživilom in mamilom, druženje ter pozitiven, optimističen pogled na svet. Rdeča nit oglaševanja

Slika 2. Spletni portal Razgibajmo življenje

je predstavljanje spletnega naslova, kjer je mogoče brezplačno pridobiti konkretne podatke o športnorekreativni ponudbi: dogodkih, programih, prireditvah, tekmovanjih, nasvetih...

Produktno oglaševanje

Produktno oglaševanje je v kombinaciji s korporativnim ali pa posamezno namenjeno oglaševanju konkretnih kakovostnih izdelkov na področju športne rekreacije. S tovrstnim oglaševanjem želimo predstaviti tako programe kot njihove izvajalce, pospeševati vključevanje vanje in nasploh spodbuditi zanimanje zanje.

Znanje je moč

Usposabljanje strokovnih delavcev

S pomočjo strokovnega usposabljanja želimo prirediteljem, organizatorjem in izvajalcem zagotoviti optimalno količino znanja, izkušenj in spretnosti, ki so pomembne za kakovostno načrtovanje, prirejanje in izvajanje športnorekreativnih programov. Naši partnerji, večje nacionalne športne organizacije na področju športne rekreacije, so zasnovali programe usposabljanj, ki jih izvajajo s sodelovanjem Fakultete za šport - Inštituta za šport.

Usposabljanje prostovoljcev

Prostovoljno delo na področju športa je neprecenljive vrednosti, zato ga tudi na nacionalni ravni organizacijsko in finančno podpiramo, še zlasti zato, ker je v času tranzicije to

delo izgubilo na veljavi in je upadal tudi delež prostovoljnega dela v športnih organizacijah.

Usposabljanje uporabnikov športnorekreativnih programov

Človekova gibalna dejavnost je lahko zelo preprosta ali pa nadvse zapletena. Zato govorimo o gibalni/športni dejavnosti, kjer gre pri gibanju za povsem preprosta in običajna gibalna opravila, kot sta hoja in tek, in za enostavnejša gibalna opravila, ki prav tako krepijo zdravje - na primer sprehajanje ali delo na vrtu. Za tovrstne dejavnosti ne potrebujemo posebnega učenja. Za bolj zapletena gibalna opravila, ki nam omogočajo zahtevnejše gibanje, kot so denimo plavanje, smučanje, igre z žogo itd., pa potrebujemo določeno gibalno predznanje in skrben ter natančen postopek učenja. Uporabniki prav tako potrebujejo svetovanje, katere športne dejavnosti so zanje najprimernejše, kolikokrat in v kakšnem obsegu ter s kakšno obremenitvijo naj se z njimi ukvarjajo, da ne bo prišlo do poškodb in morebitnih negativnih posledic zaradi preobremenitve. Zato načrtujemo sistem in mrežo strokovnih svetovanj.

Literatura

1. Kolenc M. Strateški načrt informatizacije na področju športa v Sloveniji. Ljubljana: Zavod za šport Slovenije, 2000.
2. Gričar J. Vplivi uporabe informacijske tehnologije na reorganiziranje procesov. Univerza v Mariboru: Fakulteta za organizacijske vede, 1999.
3. Kinsky Benn R, McFarlan FW. Information partnership - shared data, shared scale. Harvard Business Review 1990; september-oktober: 114-120.
4. Hamer M, Champy J. Reengineering the corporation - a manifesto for business revolution. New York: HarperBusiness, 1993.
5. Ministrska deklaracija, Uporabna informatika 1997; letnik 5, št. 3.
6. Retar I. Trženje športa za vse, Ljubljana: Športna unija Slovenije, 1996.